

Dosarul nr.2r-500/21

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina (jud. I. Parii)

Instanța de Apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu)

DECIZIE

08 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Șarcanean, Primăria Pripiceni-Răzeși, raionul Rezina împotriva Mariei Stoian cu privire la înlăturarea obstacolelor,

împotriva încheierii din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca, ca fiind înaintată în afara termenului legal,

c o n s t a t ă:

La 22 iunie 2018, Valeriu Șarcanean a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Stoian, solicitând obligarea Mariei Stoian de a demola gardul și poarta instalată arbitrar cu eliberarea căii de acces spre locuința sa, amplasată în com. Pripiceni-Răzeși, raionul Rezina. Totodată, a indicat Primăria Pripiceni-Răzeși, raionul Rezina cu calitatea procesuală de coreclamant.

Prin încheierea din 09 ianuarie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, în temeiul art. 261 lit.h) Cod de procedură civilă, s-a suspendat procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Șarcanean, coreclamant Primăria Pripiceni-Răzeși împotriva Mariei Stoian cu privire la înlăturarea obstacolului de acces până la examinarea cererii de chemare în judecată depusă de Maria Stoian împotriva Primăriei Pripiceni-Răzeși cu privire la obligarea încheierii contractului de vânzare-cumpărare aflată pe rolul Judecătoriei Orhei, sediul Central.

Prin încheierea din 30 septembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, în temeiul art. 264 Cod de procedură civilă, s-a reluat procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Șarcanean, coreclamant Primăria Pripiceni-Răzeși împotriva Mariei Stoian cu privire la înlăturarea obstacolelor.

Prin încheierea din 11 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, s-a respins excepția de tardivitate invocată de reprezentantul părâtei, avocatul Anișoara Proca, la acțiunea înaintată de Valeriu Șarcanean, coreclamant Primăria Pripiceni-Răzeși împotriva Mariei Stoian cu privire la înlăturarea obstacolelor în acces.

Prin încheierea din 10 iulie 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, a fost atrasă în proces în calitate de coreclamant Primăria Pripiceni-Răzeși, raionul Rezina.

Prin hotărârea din 13 iulie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Șarcanean, coreclamant Primăria Pripiceni-Răzeși, raionul Rezina și s-a obligat Maria Stoian de a demola gardul și poarta instalată între terenurile cu numerele cadastrale XXXXX.083 și XXXXX.122 cu eliberarea căii de acces spre locuința lui Valeriu Șarcanean, amplasată în com. Pripiceni-Răzeși, raionul Rezina; s-a încasat de la Maria Stoian în beneficiul lui Valeriu Șarcanean cheltuielile judiciare compuse din taxa de stat în mărime de 100 de lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6000 de lei, iar în total suma de 6100 de lei.

La 14 august 2020, Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina și a încheierii din 11 decembrie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, solicitând primirea spre examinare, casarea integrală a încheierii din 11 decembrie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, cu emiterea unei decizii de respingere a acțiunii ca fiind înaintată tardiv, casarea integrală a hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, în cazul respingerii cererii cu privire la excepția de tardivitate, a solicitat respingerea acțiunii înaintate ca fiind neîntemeiată.

Prin încheierea din 01 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă, s-a restituit cererea de apel depusă de Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca, împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina.

Prin decizia din 07 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca și s-a casat încheierea din 01 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii de apel.

Prin încheierea din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit ca fiind depusă în afara termenului legal, cererea de apel înaintată de Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca, împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina.

La 16 iunie 2021, prin intermediul poștei (f.d.196) și suplimentar la 07 septembrie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.203), Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că, la 12 august 2020 prin intermediul telegrafului a expediat cererea de apel împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina și a încheierii din 11 decembrie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, iar în data de 14 august 2020, prin intermediul oficiului poștal, a expediat un alt exemplar în vederea anexării la materialele cauzei a unui exemplar vizibil. La materialele cauzei a fost anexat doar exemplarul trimis prin intermediul oficiului poștal.

Totodată, a precizat că a expediat în adresa companiei de telecomunicații „Moldtelecom” o interpelare, iar răspunsul îl va adresa instanței de recurs.

Cu referire la prevederile art. 362 alin.(1), art. 110, art. 111 alin.(3), art. 112 alin.(3) Cod de procedură civilă, recurenta a susținut că, s-a încadrat în termenul de contestare. Încheierea contestată urmează a fi casată, deoarece îi afectează dreptul la un proces echitabil, precum și îi îngrădește dreptul de acces la justiție.

Suplimentar a precizat că, prin răspunsul companii de telecomunicații a fost informată că factura detaliată se oferă la cerere pentru ultima lună sau pentru ultimele trei luni consecutiv și complete la facturare.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților la 07 iulie 2021, conform scrisorii de însoțire (f.d.198) și a fost recepționată la 13 iulie 2021, conform avizelor de recepție (f.d.200-202).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 11 mai 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 16 iunie 2021, prin intermediul poștei (f.d.196).

Materialele cauzei atestă expedierea copia încheierii instanței de apel către participanții la proces la părți la 21 mai 2021 (f.d.191). Din textul recursului se deduce recepționarea acesteia de către partea recurentă la 03 iunie 2021. Astfel, recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că, dispozitivul hotărârii primei instanțe, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Șarcanean, Primăria Pripiceni-Răzeși, raionul Rezina împotriva Mariei Stoian cu privire la înlăturarea obstacolelor, a fost pronunțat la 13 iulie 2020 (f.d.127).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel ca fiind depusă în afara termenului legal, din motivele ce succed.

În temeiul art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

În continuare, Colegiul iterează că, din materialele cauzei, până la emiterea încheierii de către instanța de apel, rezultă că, cererea de apel împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina și a încheierii din 11 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, a fost depusă la 14 august 2020, de către Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca(f.d.129-132).

Prin încheierea din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, s-a restituit ca fiind depusă în afara termenului legal, cererea de apel înaintată de Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca, împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina (f.d.187-190).

Or, în conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Colegiul notează că, instanța de apel în motivarea soluției sale, în esență, a reținut că, nu recunoaște proba prezentată de partea apelantă în justificarea declarării apelului în termen, ceea ce, în final, a determinat restituirea cererii de apel ca fiind depusă tardiv.

Aici este de remarcat că, în motivarea declarării apelului în termen, apelanta/recurenta a anexat o confirmare de expediere, prin intermediul faxului, la data de 12 august 2020 ora 19:29, la numărul de telefon 025421610, prin care a pretins expedierea inițială a cererii de apel și care, în opinia recurente, atestă faptul că, s-a încadrat în interiorul termenului de declarare a apelului (f.d.160).

La acest capitol, Colegiul învederează că, art.112 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede că, actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

Prin prisma criticilor aduse actului contestat de către partea recurentă, instanța de recurs reține că, într-adevăr legea procesuală acordă posibilitatea justițiabililor de a expedia actele de procedura prin diferite mijloace de comunicație pentru a se încadra într-un anumit termen stabilit de lege sau după caz, de instanța de judecată.

În speță, din materialele cauzei rezultă că, la data de 12 august 2020 ora 19:29, la numărul de telefon 025421610, a fost expedit un fax de la numărul de telefon +37322550102, „Casa de Avocatură AB Partners”, aspect confirmat prin dovada de expediere (f.d.160). Or, anume acest înscris este dovada care, în opinia apelantei/recurente, atestă faptul că s-a încadrat în interiorul termenului de declarare a apelului.

Însă Colegiul apreciază ca fiind corectă poziția instanței de apel în privința acestei circumstanțe. Or, în cadrul examinării cauzei civile în ordine de apel, ca

urmare a interpelării efectuate în adresa Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, s-a stabilit că numărul de telefon la care pretinde partea apelantă expedierea faxului nu aparține instanței de judecată, iar numărul de fax al instanței este 025425610 (f.d.183). Conform aceleași note informative, semnată de judecătorul raportor din prima instanță, Ivan Parii, fiind apelat numărul de telefon prin care a fost expediat faxul de către partea apelantă, a răspuns o doamnă care i-a comunicat judecătorului că este numărul de telefon staționar din apartamentul său (f.d.183).

Din textul notei informative amintite, de altfel, fiind prezentat și extrasul din registrul unic de intrare a corespondenței în Judecătoria Orhei, sediul Rezina, se identifică înregistrarea la data de 14 august 2020 cu numărul 5933, cererea de apel a Mariei Stoian în cauza dată (f.d.183-185).

Subsecvent, circumstanțele conturate *supra* denotă că, în lipsa altor confirmări care să ateste contrariul, instanța de apel întemeiat a restituit cererea de apel ca fiind depusă în afara termenului legal. Or, proba prezentată sub forma dovezii de expediere prin intermediul faxului nu poate fi reținută în justificarea conformării prevederilor legale și declarării apelului în termen, în situația în care numărul de fax al destinatarului este altul decât cel la care s-a realizat expedierea faxului.

În altă ordine de idei, art. 362 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede că, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Colegiul reiterează că, apelanta/recurenta, la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 13 iulie 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina și a încheierii din 11 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, nu a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului.

În continuare, Colegiul relevă că, repunerea în termen pentru declararea apelului putea fi soluționată de către instanța de apel doar în condițiile în care apelanta ar fi formulat o cerere de repunere în termen cu prezentarea probelor pertinente și admisibile în justificarea acestei omisiuni, ceea ce la caz lipsește. Or, solicitarea de repunere în termen este o prioritate a apelantei și nu poate fi soluționată din oficiu de către instanța de apel.

Drept urmare, instanța de apel corect a reținut că apelanta nu a solicitat repunerea în termenul pentru declarare apelului în temeiul art. 116 Cod de procedură civilă.

Astfel, în corespundere cu art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, care, la caz, a fost pronunțat la 13 iulie 2020, ceea ce denotă că instanța de apel întemeiat a conchis că apelul a fost declarat în afara termenului legal.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Colegiul accentuează că, legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participantilor

la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevant și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că, recurenta și-a neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

Adițional, Colegiul evidențiază că, apelanta/recurenta nu a fost lipsită de posibilitatea de a beneficia de pârghiile legale întru realizarea dreptului la o cale de atac eficientă, în situația în care însăși apelanta/recurenta nu a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului.

De altfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În virtutea art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele redate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat și va menține încheierea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Maria Stoian, reprezentată de avocatul Anișoara Proca.

Se menține încheierea din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Șarcanean, Primăria Pripiceni-Răzeși, raionul Rezina împotriva Mariei Stoian cu privire la înlăturarea obstacolelor.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat